

UTDRAG AV STATSMINISTERENS FOREDRAG I HARSTAD

6. SEPTEMBER 1983

Det er heldigvis et felles mål i norsk politikk å sikre bosetting og sysselsetting i alle deler av landet. Men skal vi lykkes i å bevare hovedtrekkene i vårt spredte bosettingsmønster, må vi gjenreise en sunn samfunnsøkonomi. Regjeringens målbevisste arbeide for å gjenreise vekstevnen i norsk økonomi er derfor et meget viktig ledd i arbeidet for å sikre bosetting og sysselsetting i distrikts-Norge. Ny økonomisk vekst er også nødvendig for at vi virkelig skal kunne satse på tiltak som kan fjerne eller redusere de mange spesielle ulemper som vanskeliggjør vekst i bestående næringsvirksomhet i distriktene. Målet for satsingen må hele tiden være at også distriktsarbeidsplassene er så solide at de kan stå på egne ben. Bare på den måten kan man skape den trygghet som er selve forutsetningen for at distriktene ikke avfolkes.

I tillegg til Regjeringens generelle økonomiske politikk, som altså i betydelig grad også er en politikk til distriktenes beste, satses det på et bredt spektrum av tiltak med mer direkte distriktsmessig innretning. F.eks. ble det under budsjettbehandlingen høsten 1982 gjennomført en rekke tiltak direkte innrettet på å trygge sysselsettingsgrunnlaget i de mest utsatte landsdeler. Vel 1,1 milliarder kroner ble bevilget for å motvirke følgene av den svenske og finske devaluering for flere industribransjer av stor distriktsmessig betydning.

Såntidig ble bevilgningene til utbyggingsprogrammet for Nord-Norge og til vekstfremmende tiltak for Vestlandet og Trøndelag øket.

Regjeringen gjennomgår de distriktspolitiske virkemidler med sikte på å finne frem til ordninger som kan gi bedre muligheter for et lønnsomt næringsliv i distriktene. Som ledd i dette arbeide er det innført nye støttemuligheter gjennom Distriktenes Utbyggingsfond til produktutvikling, markedsføring og opplæring, samtidig som utvidelsen av videregående opplærings- og utdannelsestilbud i distriktene vil trekke i samme retning.

Det er også grunn til å understreke landbruks- og fiskeripolitikkenes betydning for å opprettholde den spredte bosetting og stabiliteten i våre bygdemiljøer. Utviklingen i våre primærnæringer avgjør livskraften i et stort antall lokalsamfunn. Jeg skal ikke gå i detaljer når det gjelder primærnæringsene, men det er grunn til å uttale stor tilfredshet med at inntektsmålsettingen for landbruket nå er nådd. Jeg vil også gjerne minne om at Regjeringen har lagt frem en omfattende melding om norsk fiskeripolitikk som skisserer en strategi for å gjøre denne viktige distrikts- og eksportnæring mer lønnsom.

Den største regionalpolitiske utfordring i årene som kommer vil være å sikre sysselsettingen på en rekke av våre ensidige industristeder. På grunnlag av Buvikutvalgets innstilling, vil Regjeringen i en stortingsmelding innby Stortinget til en grundig drøftelse av de ensidige industristeders fremtid. Dessverre finnes det

ingen enkle løsninger her og man kan i alle fall ikke rømme fra problemene ved ensidig satsing på produksjon som det ikke er rimelig marked for eller som det ikke lenger finnes ressursgrunnlag for. Vi vil imidlertid legge avgjørende vekt, på å utvikle tiltak og virkemidler som kan gi bedre grunnlag for etablering av alternative arbeidsplasser og dermed trygge de utsatte lokalsamfunn også på lengre sikt.

Våre politiske motstandere vil gjerne prøve å få det til at Regjeringen og Høyre lar de ensidige industristeder seile sin egen sjø. Dette er jo det motsatte av sannheten. Bare i 1983 er det bevilget vel 925 millioner kroner til utsatte statsbedrifter bare i Nord-Norge. Men man kan ikke i lengden fortsette med statlige overføringer i denne størrelsesorden. Det er derfor nødvendig å komme frem til tiltak for omstilling og omstrukturering, slik at kortsiktige krisehjelpsbevilgninger kan erstattes av mer langsiktige tiltak. Det er gledelig å se det arbeid som her gjøres for å oppnå høyere effektivitet og mindre behov for tilskudd.

La meg også nevne samferdselspolitikkenes betydning i arbeidet for å styrke livsgrunnlaget i distriktene. Et moderne, effektivt og vel utbygget samferdsels- og kommunikasjonsnett er av avgjørende betydning for en vellykket distriktpolitikk. Den pågående delegering av myndighet over viktige deler av samferdselsnettet til fylkene er også viktig, ikke minst fordi man på lokalt nivå kan oppnå bedre samordning og prioritering av de ulike transporttilbud.

Gode kommunikasjoner er særlig viktig for Nord-Norge. Vi mener at Nord-Norge i det hele vil være bedre tjent med å satse på bedre veier, bedre luftfart og bedre sjøtransport, enn ved å satse på en Nord-Norge-bane nå. Den vil man jo dessverre ikke under noen omstendighet kunne få noen samferdselsmessig nytte av på meget lenge. Bruk av midlene til andre formål vil gi meget raskere positive virkninger for landsdelen.

Det ville være synd hvis noen skulle ta standpunkt til denne sak utfra en forestilling om at man kan bruke 10 milliarder til jernbane uten at det går kraftig ut over andre formål. Om noen lover dette, lover de noe som ingen makt på jorden kan oppfylle.

Innenfor rammen av Regjeringens samlede arbeide for å styrke distriktene, er Nord-Norge tillagt en spesiell vekt, også ved fordelingen av bevilgninger over statsbudsjettet. Nord-Norge er også spesielt tilgodesett ved fastsettelsen av kredittrammene og ved fordelingen av skatteutjevningmidler. For å styrke bosettingen i Finnmark og Nord-Troms er det innført et eget skattefradrag og det satses adskillig på å styrke det høyere utdannelsesstilbud i Nord-Norge. I høst settes det igang vernepleierutdanning i Harstad og arbeidet med nybygg for sykepleierhøyskolen i Hammerfest er i gang, samtidig som planene om høyere siviløkonomutdanning i Nord-Norge

stadig nærmer seg sin realisering, - for bare å nevne noen eksempler.

Over en tre-årsperiode er det stilt til disposisjon 10 millioner kroner til produktutvikling og teknisk hjelp til nord-norsk industri, samtidig som Industriprosjektgruppen for Nord-Norge og de spesielle geologiske undersøkelsesprogrammer fortsetter.

Oljevirksomhet i Nord

Det er i år fjerde sesong for letevirksomhet i områdene nord for Stad. Det er pr. i dag tildelt 17 blokker nord for Stad, hvorav 7 på Tromsøflaket.

Resultatene av boringene på denne del av sokkelen må sies å være positive, selv om det hittil ikke er gjort funn av en slik størrelse at utbygging kan igangsettes. På Tromsøflaket er det gjort noen mindre og et stort gassfunn. Dette siste, som har fått navnet Askeladden, er imidlertid ikke utbyggingsverdig alene.

Jeg er glad for at det i dag er bred politisk enighet om at virksomheten på sokkelen nord for Stad skal prioriteres. Økning av aktiviteten har foregått ved at boresesongen gradvis er blitt utvidet, og ved at antall borerigger i aktivitet nord for Stad har økt. Stortinget har gitt sin tilslutning til vårt opplegg med helårsboring på Haltenbanken i inneværende sesong, på Træna fra

sesongen 1984-85 og på Tromsøflaket fra 1985-86. Videre har myndighetene gitt klarsignal til at 7 borerigger kan være i aktivitet samtidig på sokkelen nord for Stad.

Som de fleste vel er kjent med, arbeider Statoil, Norsk Hydro og andre selskaper nå med såkalte gjennomførbarhetsstudier for å kartlegge betingelsene for utbygging av felt i nord. Når studiene legges frem i løpet av året og neste år, vil vi samtidig få et bedre bilde av hvordan en utbygging i nord eventuelt kan gjennomføres. Et hovedproblem for gassfelt er som kjent de omfattende transportsystemer som kreves.

For å kunne opprettholde og øke aktiviteten nord for Stad, er det behov for tildeling av blokker i nye områder. I juni i år ga derfor Stortinget sin tilslutning til Regjeringens forslag om utvidelse av leteområdene på Haltenbanken og Tromsøflaket med henholdsvis 13 og 19 nye blokker. Sammen med en del blokker i Nordsjøen er 15 av de nye blokkene nå utlyst i det som vil bli den 8. konsesjonsrunde på norsk sokkel, hvor fristen for å innlevere søknader er satt til 15. oktober i år. Disse blokkene vil kunne tildeles i begynnelsen av 1984, med sikte på boring allerede neste sesong. Jeg kan også opplyse at resten av de nye blokkene nord for Stad, til sammen 17, sannsynligvis vil bli utlyst i en egen runde til våren.

Regjeringen satser nå meget aktivt på å kartlegge petroleumsressursene i nord. Vi mener Nord-Norge vil være tjent med de positive impulser for det lokale

næringsliv som dette gir. Og vi vil satse på at det kan bli gjort funn som kan forsvare en utbygging på Tromsøflaket, med den positive effekt dette vil ha for landsdelen.

Jeg vil imidlertid minne om at det først og fremst er en eventuell utbyggings- og produksjonsfase som kan gi store lokale og regionale virkninger, for sysselsetting og for leveranser. De nødvendige forberedelser er imidlertid godt igang, bl.a. gjennom Samordningsutvalget for Petroleumsfunn i nord.

Tiltak for å styrke industriens teknologiske kompetanse og konkurransedyktighet

-----

Mange har stilt spørsmålstegn ved norske bedrifters muligheter til å oppnå interessante kontrakter på offshoremarkedet. Her kan jeg opplyse at nettoandelen av norske leveranser av varer og tjenester til oljevirksomheten steg fra 52% til 54% fra 1981 til 1982, tilsvarende en verdiøkning fra 6,7 til 11,7 milliarder kroner. Disse tall bekrefter at oljevirksomheten representerer en betydelig og reell vekstmulighet for norsk næringsliv.

Jeg vil samtidig minne om at Regjeringen i det siste også har tatt andre initiativ for å styrke norsk industris konkurransemuligheter og kompetanse i forbindelse med de fremtidige utbyggingsoppgaver. Blant annet er bestemmelser om at operatørselskapene tidligere og mer systematisk gir informasjon til norsk industri og

gir oppdragene en utforming som er tilpasset norsk industristruktur, nå inntatt i de nye konsesjonsvilkårene og i utkastet til ny petroleumslov. Det foretas også en gjennomgang av anbudsutforming, anbudsprosesser og kontraktspraksis med tanke på norske bedrifters leveransemuligheter. Det er bare en slik positiv strategi for å styrke industriens konkurransedyktighet, som på lengre sikt kan trygge sysselsettingen.

Jeg kan også opplyse at Regjeringen vil fremme forslag om en mer systematisk og effektiv innsats for forskning og utvikling i industrien i tilknytning til den fremtidige olje- og gassproduksjonen.

Disse tiltak inngår som ledd i Regjeringens generelle strategi for økt nyskapning og produktutvikling i industrien. Dette oppnås i første rekke ved å styrke lønnsomheten og kapitaldannelsen i bedriftene. Men Regjeringen legger også vekt på at støtten til forskning og utvikling i næringslivet blir prioritert, innenfor de meget stramme rammer for de samlede offentlige utgifter som hensynet til konkurransevnen setter. Samtidig vil vi fra Regjeringens side fortsette arbeidet for å sikre den best mulige utnyttelse av bevilgningene til dette formål.